

МЕТОДИ СТВОРЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ЗЕЛЕНИХ ЗОН

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

Аналіз методів створення та реконструкції зелених зон. Створення нових міських насаджень задля озеленення міста. Збереження рослин під час реконструкції чи реставрації зелених зон.

Ключові слова: *зелені зони, реконструкція, зелене будівництво, реставрація.*

Abstract

Analysis of methods of creation and reconstruction of green areas. Creation of new urban plantings for the greening of the city. Preservation of plants during the reconstruction or restoration of green areas.

Keywords: *green areas, reconstruction, green construction, restoration.*

Вступ

Зелені зони відіграють велику роль у плануванні міста. Вони виконують різні функції: санітарно-гігієнічну, декоративно-формувальну, природоохоронну та культурно-освітню. Зелені насадження прикрашають місто, роблять його «живим», в той час вони і поліпшують мікроклімат, оздоровлюють повітряний басейн міста.

Результати дослідження

Зелена зона – це територія в населених пунктах або за їхніми межами, яка охоплює всі види зелених насаджень, природні ландшафти і водні простори, що забезпечують оптимальне середовище для гармонійного духовного та фізичного розвитку, праці, побуту та відпочинку населення.

Зелені насадження – це система, що складається із сукупності міських та замських насаджень різного функціонального призначення: загального, обмеженого чи спеціального призначення. Ширина зеленої зони за межами міської забудови приймається рівною середньому діаметру зони міської забудови та може коливатись на різних ділянках в діапазоні 0,5-1,5 цієї величини в залежності від особливостей розташування міста, тобто, зелена зона – це територія населеного пункту із прилеглою територією, розмір якої дорівнює радіусу території забудови населеного пункту. Замські зелені насадження враховуються, якщо і переважають радіус - входять повністю в зелену зону населеного пункту.

Зелене будівництво – це комплексний процес створення нових міських насаджень і реконструкція наявних. Воно включає такі типи робіт:

– вертикальне планування території, а передусім проведення підготовчих заходів, тобто виконання відведення земельної ділянки на місцевості, огороження території, очищення її від будівельних відходів та сміття.

– прокладання водостоків (господарських та для поливу зелених насаджень з різними системами зрошення) і дренажів;

– прокладання мереж каналізації (господарської та дощової);

– прокладання електричних кабелів;

– будівництво водойм;

– влаштування сходів і підпірних стін;

– будівництво доріг і майданчиків;

– будівництво огорож, містків, пергол, трельяжів, альтанок, павільйонів та інших споруд;

– обладнання території лавами для відпочинку, інформаторами, указівниками, урнами для сміття;

– декорування території фонтанами, скульптурами, вазами тощо.

Роботи виконуються згідно проекту. Якщо на відведеній території є наявності добрий травостій, заготовляють дернину, складають, поливають. Рослинний ґрунт буртується та зберігається на будівельній ділянці. При проведенні робіт з інженерної підготовки ділянки обов'язково зберігаються існуючі зелені насадження, захистивши існуючий рельєф будівництвом підірних стін, колодязів та огорож. При вертикальному плануванні території не використовуються органічні (просадки) та хімічні (отруєння ґрунту) відходи. При завершенні грубого вертикального планування проводять будівництво підземних інженерних мереж. Якщо ґрунтові води залягають на глибині менше 1,5 м, то проводять осушення. При надлишку вологи застосовують відкритий або закритий дренаж. На великих об'єктах влаштовується дощова каналізація з колодязями вздовж алей та доріг. Агротехніка озеленення включає: підготовку ґрунту для садіння і посіву; садіння і пересаджування дерев та чагарників; влаштування газонів і квітників; догляд за наявними зеленими насадженнями; біологічний і хімічний захист рослин від шкідників і хвороб. Виконання тих чи інших робіт залежить від особливостей садово-паркового об'єкту.

Під час своєї життєдіяльності зелені насадження зазнають сильних морозів, механічних пошкоджень та інших техногенних навантажень. Через це частина дерев чи кущів може гинути. Для ліквідації цих змін виконують відновлювальні роботи. Для визначення характеру та обсягів відновлювальних робіт рекомендується два рази на рік, весною та восени, проводити загальні обстеження, при яких обстежуються всі елементи міських насаджень та благоустрою. Після злив, снігопадів, сильних вітрів та інших техногенних явищ необхідно проводити позапланові обстеження. Роботи з відновлення та утримання об'єктів благоустрою мають бути спрямовані на забезпечення та збереження їх технічного та естетичного стану, підвищення експлуатаційних якостей та продовження їх термінів служби.

Роботи з відновлення та утримання об'єктів благоустрою поділяють на такі види:

- капітальний ремонт;
- поточний ремонт;
- утримання.

Капітальний ремонт, як правило, повинен проводитись комплексно. При цьому звертають увагу на зелені насадження, паркові доріжки і алеї, малі архітектурні форми, фонтани, освітлення, гідротехнічні споруди та будівлі, огорожі тощо. До капітального ремонту об'єктів благоустрою зеленого господарства належать роботи, спрямовані на відновлення їхніх експлуатаційних характеристик, підвищення якості озеленення та благоустрою шляхом заміни окремих елементів на більш сучасні конструкції та матеріали, а також садіння нових більш декоративних дерев та чагарників, виконані згідно плану організації, що займається утриманням.

Процес змін зелених насаджень із позитивного фактору в перші десятиліття після настання зрілості стає негативним: вони стають старими, гублять свою декоративність, гинуть. Необхідність реконструкції обумовлюється, крім вікового фактору, і рядом інших обставин, коли зелені насадження не можуть виконувати свої основні функції:

- містобудівну – при недостатньо продуманому розміщенні та плануванні;
- оздоровчу – в результаті безсистемного розміщення рослин всередині об'єкту, відсутності зонування території, зв'язків з іншими насадженнями;
- архітектурно-художню – монотонність, однотипність, загущеність, непогодженість з навколишньою забудовою.

Реконструкція зелених насаджень виконується при наявності 4 груп причин, які потребують цієї роботи: природне старіння насаджень, помилки, допущені при проектуванні та їх створенні, недостатній догляд, негативна дія навколишнього середовища.

Реконструкція може бути повною, частковою та вибірковою. При повній реконструкції зміні зазнають всі насадження та основні елементи благоустрою. При частковій реконструкції відновленню піддаються 20- 50% загальної площі зелених насаджень та дорожньої мережі. При вибірковій реконструкції ремонтуються окремі ділянки насаджень, 34 виконується вибіркова заміна 1-2 застарілих порід, частка яких в насадженнях не перевищує 15-20%. При всіх видах реконструкції зелених насаджень максимально зберігається життєдіяльність насаджень та продовження строків їх життя. Реконструкція об'єктів зеленого будівництва виконується по спеціально розроблених проектах.

Реставрація зелених насаджень проводиться на об'єктах садово-паркового мистецтва, якщо вони являють собою цінність історичну, архітектурну, художню, дендрологічну або старовинну. До радикальних засобів реставрації відноситься повна та часткова реставрації. Повна реставрація передбачує

відтворення всіх паркових композицій, водойм, споруд, якщо це об'єкт унікальний, історично цінний. Часткова реставрація – якщо об'єкт не збережено, втрачена його частина, значення об'єкту недостатньо велике, то зберігається тільки його основа композиції, його замислу.

Висновок

Створення, реконструкція та реставрація зелених зон дуже важлива для розвитку міста. Вона сприяє покращенню якості життя, підвищує екологічну стійкість, слугує естетичною складовою міста. Зелені зони здатні забезпечити доступ до природних ресурсів, зменшують шум та рівень забруднення повітря, а також створюють комфортні умови для відпочинку. Отже, важливо створювати нові та підтримувати стан вже існуючих зелених зон.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. П. М. Верещагіна, О. А. Коваленко, О. І. Чепак ТЕХНОЛОГІЯ ОЗЕЛЕНЕННЯ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ: курс лекцій. МНАУ, 2015. – 104 с.
2. «Зелена архітектура» сучасних міст. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30416/%d0%9a%d1%83%d1%87%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Тези доповідей учасників всеукраїнської науково-практичної конференції. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2020konf/Kolesnikovski-chytanna_2020.pdf
4. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. [Чинний з 01.10.2019 р]. Київ : Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, 2019.

Чумак Юлія Юрївна - студентка групи БМ-22б, факультет будівництва, цивільної та екологічної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м.Вінниця. Email: aleco1772280@gmail.com .

Попович Микола Миколайович – к.т.н., доцент кафедри будівництва, міського господарства та архітектури, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: popovychnick@gmail.com .

Chumak Yulia - student of group BM-22b, faculty of construction, civil and environmental engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia. Email: aleco1772280@gmail.com .

Mykola Popovych – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of Construction, Urban Economy and Architecture, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: popovychnick@gmail.com .